

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Cześć LXXV. — Wydana i rozesłana dnia 29. października 1895.

Treść: (158—160.) 158. Rozporządzenie w przedmiocie obowiązkowego dozoru Władz górniczych nad kopalniami. — 159. Rozporządzenie, którem zabrania się konsumpcji innych gatunków soli prócz tych, które w ustawie są oznaczone. — 160. Rozporządzenie o zaprowadzeniu Sądu powiatowego w Floridsdorfie w Dolnej Austrii.

158.

Rozporządzenie Ministerstwa rolnictwa z d. 17. października 1895,

w przedmiocie obowiązkowego dozoru Władz górniczych nad kopalniami.

Zatwierdzone Najwyższem postanowieniem z dnia 28. września 1895 pomnożenie składu osobowego służby koncepcyjnej i wykonawczej Władz górniczych, pozwala uczynić obecnie ściślejszym także obowiązkowy dozór Władz górniczych nad kopalniami, odpowiednio zwiększonym wymaganiom czasów teraźniejszych.

Jest bowiem rzeczą potrzebną, żeby nie tylko urzędnicy rewirowi, w pierwszym rzędzie do tego powołani, sprawowali dozór nad kopalniami energicznie, lecz żeby także starostwa górnicze, przez zaprowadzenie własnych inspekcji, wspierały i kontrolowały ich działanie.

Ministerstwo rolnictwa uznaje więc za stosowne na razie we własnym zakresie działania wydać zarządzenia temu celowi odpowiednie.

W dalszem przeto wykonaniu zasad zawartych w przepisie wykonawczym do VII. i XII. rozdziału ustawy górniczej powszechnej z dnia 23. maja 1854 (Dz. u. p. Nr. 146), jakoteż w rozporządzeniu dodatkowem Ministerstwa rolnictwa z dnia 23. maja 1872, l. 4506 do tegoż przepisu wydanem a tyczącem się obowiązkowego dozoru Władz

górnich nad przedsiębiorstwami górniczymi, nadto, ze względu na dozór zwierzchniczy, jaki Władzom górniczym służy stosownie do IX. i X. rozdziału ustawy górniczej powszechnej, tudzież według ustaw z dnia 21. czerwca 1884 (Dz. u. p. Nr. 115) i z dnia 28. lipca 1889 (Dz. u. p. Nr. 127) co do stosunku posiadaczy kopalń do robotników i co do bractw górniczych, wydają się zamieszczone poniżej przepisy szczegółowe, określające wykonywanie dozoru, jaki Władze górnicze sprawować mają nad przedsiębiorstwami górniczymi celem ezuwania nad nimi pod powyższemi względami.

I. Służba inspekcyjna urzędnika rewirowego.

A. Zasady ogólne.

§. 1.

Urzędnik rewirowy winien przedsiębiorstwa górnicze swego okręgu urzędowego w stosownych odstępach czasu objeżdżać i szczegółowo zwiedzać lub osoby urzędowe do ich zwiedzania wysyłać.

§. 2.

Jak często przedsiębiorstwo górnicze ma być zwiedzane, zależy to nie tylko od stosunków jego ruchu w ogólności (rozporządzenie dodatkowe Ministerstwa rolnictwa z dnia 23. maja 1872, l. 4506 do §. 93go przepisu wykonawczego, punkt a), lecz stanowić o tem mają także szczególne spostrzeżenia, jakie urzędnik rewirowy poczyni przy zwiedzaniu co do pewnych objawów lub wydarzeń.

§. 3.

Przedsiębiorstwa górnicze większych rozmiarów i te, których stosunki ruchu są bardziej zawite, winien urzędnik rewirowy zwiedzać z szczególną gruntownością, celem starannego zbadania wszelkich ważnych okoliczności, iżby nie tylko wyrobił sobie potrzebny pogląd na całość, lecz nadto, żeby koniecznie poznał części pojedyncze i obznajmił się ze wszystkimi szczegółami ruchu. Ponieważ niepodobna już za pierwszym objazdem rozpatrzyć się we wszystkich stosunkach takich przedsiębiorstw górniczych, potrzebną jest rzeczą, żeby urzędnik rewirowy, trzymając się pewnego systemu, zapoznawał się przy następnych objawach i odwiedzinach kopalni ze szczegółami wszystkich po kolei stosunków i gałęzi przedsiębiorstwa, aby tym sposobem pozyskać dokładną znajomość całkowitego stanu kopalni. Tak postępującemu urzędnikowi rewirowemu łatwo będzie w przyszłości za każdą bytnością w kopalni skupiać uwagę na tych szczególnych stosunkach lub gałęziach przedsiębiorstwa, które tego właśnie wymagają, nie potrzebując zatrzymywać się nad rzeczami podrzędnymi już znanymi i nie podlegającymi częstym zmianom. Nie tylko zyska na tem gruntowność czynności urzędowej, lecz oraz powetuje się większą stratę czasu poświęconego tym pierwszym badaniom objazdowym, ponieważ później można będzie szybko a jednak dokładnie wykonywać szczegółowe badania i dochodzenia.

§. 4.

W mniejszych przedsiębiorstwach górniczych, mianowicie w takich, których stosunki nie zmieniają się znacznie w ciągu dłuższego czasu, uwzględniać należy przy każdym zwiedzaniu zawsze ogół tego wszystkiego, co jest potrzebne do poznania stosunków kopalni i podlega dozorowi górniczo-policyjnemu urzędnika rewirowego.

§. 5.

Okoliczność, że przedsiębiorstwo jest małe lub niesie mały dochód, nie usprawiedliwiałoby w żadnym razie zaniedbania dlatego usunięcia takich stosunków, któreby zagrażały zdrowiu lub życiu robotników.

§. 6.

Niezbędną jest rzeczą, żeby w urzędzie górniczym rewirowym znajdowały się mapy ogólne wszystkich przedsiębiorstw górniczych jakoteż plany kopalni potrzebne do wykonywania dozoru Władzy górniczej; urzędnik rewirowy winien przeto mieć staranie, żeby kopalnie dostarczały odnośnych kopii (§ 185 u. g. p. i § 97 r. w.) i uzupełniały takowe w stosownych odstępach czasu.

§. 7.

Także poza obrębem inspekcji kopalnianych właściwych a tem samem specjalnych, na których za przedmiot badania brać należy jedynie stosunki górniczo-policyjne ogólne lub szczególne, następujące się według okoliczności, których przeto celem głównym jest zwiedzanie, przy takowem zaś badaniu uboczne nie powinny systematycznego postępowania zakłócać, urzędnik rewirowy winien ile możności przy każdej innej sposobności, za każdą służbową bytnością w kopalni zwracać uwagę nie tylko na wyłączny cel komisji (np. dochodzenie z powodu nieszczęsnej przygody), lecz oraz na inne stosunki ruchu itp.

§. 8.

Kopalnie, w których spostrzeżono takie niewłaściwości, że okazało się potrzebnem wydanie szczególnych zarządzeń Władzy górniczej (punkt e rozporządzenia dodatkowego Ministerstwa rolnictwa z dnia 23. maja 1872, l. 4506 do § 93 r. w.) odwiedzić należy wkrótce ponownie a w razie potrzeby raz po raz kilkakrotnie, ażeby urzędnik rewirowy mógł się przekonać, czy rzeczywiście wykonano wydane zarządzenia a według okoliczności żeby z zastosowaniem środków przymusowych, podanych w §§. 173 i 224 u. g. p. przywiódł do skutku wykonanie poleceń Władzy górniczej do czego jest bezwzględnie obowiązany.

§. 9.

Wszystko to, co jest przedmiotem dozoru górniczo-policyjnego, jaki urzędnik rewirowy sprawuje, zawiera się tak w ustawie górniczej powszechnej z dnia 23. maja 1854 (Dz. u. p. Nr. 146), jak i w rozporządzeniu wykonawczem do tej ustawy i w rozporządzeniu dodatkowym Ministerstwa rolnictwa do takowego z dnia 23. maja 1872, l. 4506 a względnie w ustawie z dnia 21. lipca 1871 (Dz. u. p. Nr. 77) o urządzeniu i zakresie działania Władz górniczych.

Atoli ze względu na wzrastającą natężliwość przemysłu górniczego, który nie tylko zapuszcza się w coraz większe głębie, lecz zarazem w coraz rozleglejszym zakresie posiłkuje się machinami, tudzież ze względu na stosunek przedsiębiorców kopalń do robotników, którego wytworzenie wymaga w obecnym czasie nader wielkiej bacności, niektóre względy okazują się osobliwie ważnemi, przeto na takowe zwraca się w dalszych paragrafach szczególniejszą uwagę.

§. 10.

Podczas gdy tych posiadaczy kopalń i te przedsiębiorstwa górnicze, co nie tylko we własnym dobrze zrozumianym interesie, lecz oraz powodując się uczuciami ludzkości, nie szczędzą trudów i kosztów, gdzie tylko chodzi o dobro robotników,

o uchronienie ich ile tylko można od przygód w przedsiębiorstwie, jak najusilniej należy w tych usiłowaniach popierać i zachęcać, winien urzędnik rewirowy występować z całą surowością przeciw tym kopalniom, które nie poczuwają się same do obowiązków jakie pod tym względem na pracodawcach w obec robotników ciężą, lub które stawiają opór zarządzeniom Władzy górniczej od tego zmieniającym — w razie potrzeby zaś winien wytoczyć postępowanie karne

§. 11.

Tak samo jak na posiadaczach kopalń ciężą także na ich robotnikach obowiązki, do których oprócz ścisłego zachowywania zarządzeń wydanych w celu ochrony życia i zdrowia wszystkich osób w górnictwie zatrudnianych należy także w szczególności przestrzeganie surowej karności, porządkowi służbowemu ściśle odpowiedniej, do której utrzymania Władza górnicza ma ile możności dopomagać. Przeto urzędnik rewirowy winien także na robotników wpływać w tym duchu, gdy to okaże się potrzebnem.

B. Bezpieczeństwo ruchu przedsiębiorstwa górniczego.

§ 12.

Rozliczne i szczególne niebezpieczeństwa, na jakie przedsiębiorstwo górnicze z natury swojej wystawia robotników w niem pracujących, wymagają niezbędnie, żeby nietylko przedsiębiorcy kopalni zachowywali wszelkie ostrożności i zaprowadzali wszelkie urządzenia ochraniające ile możności zdrowie i życie robotników, lecz żeby także urząd górniczy a więc w szczególności urzędnik rewirowy, któremu głównie jest to poruczone, z całą energią i wytrwałością nalegał na posiadaczy kopalni, iżby dopełniali tego obowiązku na nich ciężącego. Atoli w dążeniu do tego celu starać się należy nie tylko o usunięcie niebezpieczeństw bezpośrednich, lecz czuwać także nad tem, żeby w przedsiębiorstwie uchylone zostały lub przynajmniej ile możności zmniejszone wpływy ciągle trwające, które zdrowie robotników podkopują.

§. 13.

Jeżeli urzędnik rewirowy nabierze przekonania, że ruch kopalni zagraża robotnikom niebezpieczeństwami tego rodzaju, który w §. 12 jest wzmiankowany, a posiadacz kopalni ani z własnego popędu ani na ustne przedstawienie nie stara się o ich uchylenie, gdyby to w ogóle było możebne i wykonalne: urzędnik rewirowy winien niezwłocznie postąpić w sposób przepisany (punkt e przerzeczonego rozporządzenia dodatkowego do §. 93 r. w.) a w szczególności dolożyć starania, żeby sprawa taka nie poszła w odwłokę (§§. 173, 224 u. g. p.).

Urzędnik rewirowy, który w przypadkach tego rodzaju, gdy są nader ważne i wywierają wpływ na cały ruch kopalni, winien przyzwać biegłych (§. 173 u. g. p. i §. 93 r. w.), ma przedewszystkiem trzymać się tej zasady, że gdzie idzie o zdrowie i życie robotników, tam nigdy nie ma przeważać małostkowy wzgląd na oszczędność. Rozważenie wszelkich stosunków decydujących, na znajomości rzeszy oparte, wskaże urzędnikowi rewirowemu jak daleko można słusznie posunąć się w wymaganiach pod tym względem.

§. 14.

Szczególnych okoliczności tyczących się bezpieczeństwa, na które zwracać należy uwagę przy zwiedzaniu przedsiębiorstw górniczych, nie można wyczerpująco podać a to z przyczyny ich rozliczności i rozmaitości stosunków lokalnych ruchu; w dalszych przeto §§. 15 aż do 23 nadmienione są wyraźnie tylko te okoliczności, które najczęściej i przeważnie wywierają wpływ na bezpieczeństwo robotników.

§. 15.

Bezpieczeństwo jazdy i wydobywania na powierzchni i pod powierzchnią ziemi. Tu należy między innymi ściśle zachowywanie przepisów co do spuszczenia się na linie, opatrywanie szybów wjazdowych rusztowaniem i zawarciem, należyte zabezpieczenie i nienaganny stan jazdy i zjeżdżalni sztucznych, szybów dobywalnych i wjazdowych, pochylni hamulcowych, sztolni i chodników w ogólności, ponieważ nie tylko ich utrzymanie w dobrym stanie, lecz także inne okoliczności, jakoto rozmiary chodników, jakość dna itp. wpływają na bezpieczeństwo dobywania i jazdy; dalej dostateczne zawarcie szybików wewnętrznych, łączących, sputowych, oświetlenie szczyzn i podszybiów itp. Urzędnik rewirowy winien więc baczyć na to, żeby w każdej kopalni czyniono zadość tym wymaganiom i żeby do wykonywania potrzebnych w tym celu regularnych badań (np. zjeżdżalni, szybów dobywalnych i wjazdowych itp.) znajdowali się potrzebni do tego dozorecy, odpowiednio wykształceni.

§. 16

Bezpieczeństwo w poszczególnych stanowiskach pracy a mianowicie w odbudowach. Urzędnik rewirowy winien zapoznać się dokładnie z odmiennymi stosownie do miejsca rodzajami odbudowy przedsobniowej i właściwej i baczyć przedewszystkiem na to, żeby chodniki i wytnie były dostatecznie ubezpieczone a względnie ocembrowane, żeby kopiąc włamy zwracano odpowiednią uwagę na stan stropu (dachu, nadkładu) w dolnych odbudowach i żeby w skutek

nieuzasadnionej oszczędności i w skutek tolerowanego niedbalstwa robotników nie powstawały niebezpieczeństwa. Szczególną wagę przywiązuwać należy do tego, żeby zwieszające się części góry były w należytych czasie i bezpiecznie podstępowane, żeby strop i przedsobia były dostatecznie ubezpieczone tudzież, żeby robotnik miał zawsze do rozporządzenia potrzebne do tego drzewo.

W podobny sposób zwracać należy całą uwagę na niebezpieczeństwa właściwe robotom górniczym na powierzchni ziemi.

§. 17.

Dostateczny przewiew w kopalni i odpowiedni sposób doprowadzania powietrza. Pod tym względem zwłaszcza w kopalniach podlegających zapalnym wybuchom baczyć należy, żeby wszystkie przepisy w odnośnych rozporządzeniach, instrukcjach itp. zawarte, były ściśle zachowywane. Nadto w kopalniach podlegających pożarom wpływać należy usilnie na to, żeby odpowiednimi środkami i urządzeniami zapobiegano niebezpieczeństwu wybuchu pożaru w wytniach. W ogóle urzędnik rewirowy nalegać ma, żeby wszystkie stanowiska pracy zaopatrzone były w taką ilość świeżego powietrza, jaka do utrzymania zdrowia robotników jest potrzebna i żeby ciepłota tych miejsc, mianowicie w wytniach, o ile to w danych stosunkach może być osiągnięte, utrzymywana była w miernej wysokości. W razie potrzeby, jeżeli wiatrówki, wentylatory ręczne itp. nie wystarczają, i w ogóle, jeżeli naturalne krążenie powietrza okaże się niedostatecznym, nalegać trzeba, żeby ustawione zostały maszyny wentylacyjne a względnie żeby zaprowadzono wentylację separacyjną, mianowicie zaś w takich kopalniach, w których pojawiające się gazy lub zdarzające się pożary wymagają łatwości rozporządzenia w każdej chwili przewiewem powietrza, urzędnik rewirowy nakazać ma zaprowadzenie wentylacji sztucznej (przynajmniej jako środka rezerwowego).

§. 18.

Bezpieczeństwo od pożarów w kopalniach. Pod tym względem urzędnik rewirowy winien w kopalniach węgla zwracać całą uwagę na czystość odbudowy i na to baczyć, żeby odpadków zapalnych nie używano do zapełnienia miejsc wybranych, lecz żeby je ciągle wywożono. Nadto nalegać należy, żeby oprócz wzmiankowanych w §. 17 skutecznych środków, jakie w wytniach takich kopalni mają być zaprowadzone przeciw powstawaniu pożarów, poczyniono wszelkie urządzenia potrzebne do ugaszenia pożaru ile możności w zarodzie lub do stłumienia go przez szybkie zawarcie odnośnej części odbudowy. Zwracać przeto należy równie wielką uwagę na to, żeby istniały

wodociągi a mianowicie żeby robiono zagrody ogniowe i miano zawsze w pogotowiu materiały potrzebny do szybkiego zawarcia, jak nie mniej baczyć na to, żeby podgorzelisk nie otwierano przedwcześnie i żeby je otwierano z zachowaniem należytych ostrożności. Na inspekcjach w takich kopalniach zwiedzać należy dokładnie dotyczące części odbudowy i kontrolować istniejące urządzenia do zapobieżenia pożarom.

Ale nie tylko w kopalniach węgla, lecz także i w innych, mianowicie bardzo suchych i wiele cembrowiny zawierających kopalniach, zwracać należy baczną uwagę na bezpieczeństwo od pożarów i zarządzać wszystko, co pod tym względem okaże się potrzebnem.

Także w odkrywkach powinny być zaprowadzone odpowiednie urządzenia do zapobieżenia tak wybuchowi pożarów jak i przenoszeniu się tychże do kopalni, wnikaniu tam dymu i gazów; tu należy mianowicie stawianie jat niespalistych a przynajmniej zaopatrzenie szybu odpowiedniemi zawarciami itp. czego wszędzie przestrzegać należy.

§. 19.

Bezpieczeństwo od zajęcia się wyziewów zapalnych i pyłu węglanego. Jak już w §. 17 nadmieniono, stosują się tu przedewszystkiem przepisy szczegółowe, tyczące się środków ostrożności, które w ruchu kopalń wydzielających wyziewy zapalne i wytwarzających niebezpieczny pył węglany mają być zaprowadzone, a których zachowywanie powinno być surowo nadzorowane. Lecz także w takich kopalniach, w których wyziewy zapalne pojawiają się tylko sporadycznie, baczyć należy na to, żeby czyniono wszystko, co jest potrzebne dla zapobieżenia nieszczęsnym przygodom. W szczególności w takim przypadku, gdy w kopalni dotychczas wolnej od gazów dostrzeżone będzie po raz pierwszy pojawienie się wyziewów zapalnych, urzędnik rewirowy winien niezwłocznie zbadać stan rzeczy na miejscu i zarządzić odpowiednie okolicznościom środki ostrożności, iżby zaraz z początku uczyniono wszystko, co będzie potrzebne dla zapobieżenia nieszczęsnym przygodom a względnie powonieniu się takowych.

§. 20.

Bezpieczeństwo przy używaniu środków rozsadzających. Pod tym względem baczyć należy, żeby zachowywano rozporządzenia powszechne, tyczące się środków rozsadzających, jakoteż osobny Porządek używania takowych w kopalni istniejący a przez Władzę zatwierdzony. Urzędnik rewirowy winien kontrolować co jakiś czas postępowanie przy rozsadzaniu, rewidować wyrwykowo skrzynki z nabojami itp. Przy takich sposobnościach rewidować należy także nadziemne i podziemne

magazyny środków rozsadzających i o znalezionym stanie rzeczy uwiadamiac Władzę administracyjną powiatową.

§. 21.

Bezpieczeństwo od wdzierania się w o d y. Pod tym względem baczyć należy nie tylko na to, żeby na powierzchni ziemi i pod ziemią poczynione były odpowiednie środki przeciw wdzieraniu się wody z powierzchni ziemi (z rzek, stawów, ze zbiorowisk w zwaliskach na powierzchni itp.), lecz nadto żeby przy opuszczaniu wyrobisk, lub gdzie są pokłady piaskowe (kurzawka, zydz) albo w pobliżu źródeł leczniczych itp. zastosowywano ściśle wszelkie potrzebne środki bezpieczeństwa a względnie te, które osobnemi rozporządzeniami są przepisane (obszary ochrończe). Atoli wpływać należy także na to, żeby wodę nie tylko w ogólności zwalczano racjonalnie, lecz oraz w taki sposób, iżby wilgoć bez potrzeby nie dokuczała robotnikom i nie szkodziła ich zdrowiu.

§. 22.

Bezpieczeństwo przy ruchu machin. Urzędnik rewirowy winien zwracać uwagę także na ruch machin (ruchodawczych i robotniczych, transmisy itp.) i nalegać na to, żeby ile tylko można zapobiegano niebezpieczeństwom z niego wynikającym. Wpływać należy na to, żeby skuteczne urządzenia ochrończe, zaprowadzone już w przedsiębiorstwach przemysłowych i fabrycznych zastosowywane były także w ruchu przedsiębiorstw górniczych i w zakładach z nimi połączonych. Należyte zabezpieczenie poruszanych części machin i transmisy tam gdzie ludzie przebywają, zaprowadzenie przyrządów uchylających niebezpieczeństwo przy smarowaniu i innych czynnościach około machin i transmisy, według okoliczności zarządzenie, żeby czynności takie wykonywano tylko wtedy, gdy maszyny stoją, opatrzenie pojedynczych części machin robotnych przyrządami ochrończymi gdzie to okaże się potrzebnem, odzież obeisła robotników zatrudnionych przy maszynach i przyrządach poruszanych, odpowiednie oświetlenie lokali maszynowych, słowem wszelkie środki, do zapobieżenia nieszczęsnym przygodom służyć mogące, powinny być zastosowane w całej rozciągłości także w przedsiębiorstwach górniczych.

§. 23.

Także pod względem bezpieczeństwa w miejscach wyrobu i na hałdach, jakoteż w zakładach przygotowawczych, hutniczych i wszelkich innych na powierzchni ziemi, o ile zakłady te podlegają nadzorowi górniczopolicijnemu, zarządzić należy wszystko, co tylko uznane będzie za potrzebne dla bezpieczeństwa robotników, w podobny sposób, jak to inspektoro-

wie przemysłowi zarządzają w zakładach przemysłowych i fabrykach, ażeby życie i zdrowie robotników jak najskuteczniej ochronić.

Gdyby w zakładach tego rodzaju zachodziła wątpliwość co do właściwości Władzy górniczej, rozstrzygać należy takową szybko w porozumieniu z Władzą administracyjną, celem zapobieżenia mianowicie takiemu przypadkowi iżby zakład nie był pod względem policyi bezpieczeństwa pozbawiony nadzoru tak jednej jak i drugiej Władzy.

C. Zabezpieczenie własności na powierzchni ziemi od niebezpieczeństw z ruchu kopalni.

§. 24.

Co się tyczy niebezpieczeństw, jakeimi przedsiębiorstwo górnicze zagraża powierzchni ziemi, urzędnik rewirowy winien jak najściślej przestrzegać, żeby dopełniano postanowień ustawowych i rozporządzeń pod tym względem istniejących.

§. 25.

O ile w pewnych przedsiębiorstwach górniczych mają być poczynione szczególne ostrożności lub ograniczenia dla ochrony budowli na powierzchni ziemi, mianowicie osad ludzkich, kolei żelaznych, źródeł leczniczych, wodociągów itp., urzędnik rewirowy winien baczyć nieustannie, żeby ściśle wypełniano szczególne nakazy lub rozporządzenia pod tym względem wydane i jak najczęściej kontrolować ich wypełnianie.

§. 26.

Urzędnik rewirowy w ogóle czuwać ma nad tem, żeby przedsiębiorstwo górnicze nie pustoszyło bez potrzeby powierzchni ziemi.

§. 27.

W razie wykreślenia posiadania kopalni urzędnik rewirowy winien jak najściślej przestrzegać, żeby w zaniechanej odbudowie jeszcze przed wykreśleniem posiadania kopalni (§. 266 u. g. p.), wykonano rzeczywiście w sposób przez Władzę przepisany wszelkie środki potrzebne ze względu na bezpieczeństwo publiczne.

D. Stosunki robotników.

§. 28.

Obowiązkowa piecza Władz górniczych nie byłaby zupełną, gdyby ograniczała się tylko do ścisłego nadzorowania stanu kopalni, wymaga się też nadto równie dokładnej znajomości rozmaitych stosunków robotników górniczych, tyjących się pracy i wszelkich innych, ażeby w danym razie można było w porę i we właściwym miejscu działać i gwałtownym wydarzeniom zapobiegać; jest więc

rzeczą niezbędnie potrzebną, żeby urzędnik rewirowy na inspekcjach swoich uwzględniał gruntownie także stosunki robotników.

W jakich kierunkach urzędnik rewirowy ma czynność swoją pod tym względem szczególnie rozwijać, wyłuszczone jest w dalszych §§. 29 aż do 36 acz oczywiście i tu wszystkich okoliczności tego zakresu nie można wyczerpująco wyliczyć.

§. 29.

Urzędnik rewirowy winien przekonywać się, czy porządek służbowy przez Władzę górnictwą zatwierdzony jest zawsze według przepisu ustawy w warsztatach robotniczych (§. 200 u. g. p.) wywieziony; nadto, czy książki robotnicze są w zakładzie porządnie zachowywane. Gdyby pod tym ostatnim względem dostrzeżono uchybienia, uwiadomić należy Władzę administracyjną powiatową.

§. 30.

Urzędnik rewirowy winien przestrzegać, żeby wszyscy robotnicy górniczy i dozorczy zapisani byli dokładnie w księdze robotników (§. 209 u. g. p.).

§. 31.

Celem czuwania nad przepisami urzędowemi dotyczącymi się zatrudniania dzieci i młodocianych robotników jakoteż niewiast w przedsiębiorstwie górnictwem, winien urzędnik rewirowy przeglądać księgę robotników i szychlową; w razie potrzeby przesłuchać także należy robotników i dozorców.

§. 32.

Urzędnik rewirowy winien z szczególniejszą surowością czuwać nad tem i przekonywać się na swoich inspekcjach, czy długość szychty i rzeczywisty czas pracy nie przekraczają granic ustawowych, tudzież, czy ilość sycht nadzwyczajnych, gdyby przez Władzę górnictwą były dozwolone, nie jest przekraczana.

W takich przypadkach, gdy się pokaże, iż z powodu rodzaju pracy lub szczególnych stosunków siła ludzka wystawiona jest na nadzwyczajne natężenie lub zdrowie robotników jest zagrożone, urzędnik rewirowy winien nalegać, żeby dla takich robotników, celem zapobieżenia trwałemu podkopywaniu ich zdrowia, skrócono czas pracy nawet poniżej wymiaru według ustawy dopuszczalnego (§. 170, ustęp a, u. g. p.). Tu należą np. prace na pogorzelskich i na wszelkich takich stanowiskach, w których temperatura jest nadzwyczajnie wysoka, w miejscach z nadmiernym parciem wody wystawiającem robotnika na przemoczenie, w kopalniach z szkodliwymi dla zdrowia wyziewami, pewne ma-

nipulacje przygotowawcze i hutnicze, przy których robotnik wystawiony jest na nader przykre działanie szkodliwego pyłu, gazów lub dymu a nie można zastosować odpowiednich środków ochronnych lub zaradczych itp.

§. 33.

Również surowo czuwać należy nad zachowaniem ustawowego wypoczynku niedzielnego.

§. 34.

Urzędnik rewirowy baczyc ma na to, żeby zarobki obliczano i wypłacano w terminach ustawowych a względnie porządkiem służbowym ustanowionych, żeby zachowywano przepisy dotyczące sposobu wypłaty zarobków, żeby dostarczanie żywności robotnikom nie przekraczało granic ustawowych i żeby potrącanie z zarobków nieprawne lub porządkowi służbowemu przeciwne, nie miało miejsca.

§. 35.

Także o stosunkach robotników pod względem mieszkania winien urzędnik rewirowy zasięgnąć informacji, a gdyby spostrzegł, że mieszkania dostarzone przez przedsiębiorstwo są wadliwe pod względem zdrowotnym, uwiadomić ma o tem właściwą Władzę administracyjną powiatową

§. 36.

Ponieważ według postanowień ustawy z dnia 28. lipca 1889 (Dz. u. p. Nr. 127) §§. 24 aż do 28, nadzór nad bractwem górnictwem sprawować ma w pierwszej instancji urzędnik rewirowy, przeto tenże, zwiedzając kopalnię, winien zawsze rozpatrywać się w odnośnych stosunkach i czuwać nad tem bacznie, żeby przepisy ustawowe i statutowe ściśle zachowywano.

E. Książka objazdów urzędnika rewirowego.

§. 37.

Stosownie do punktu d) rozporządzenia dodatkowego Ministerstwa rolnictwa z dnia 23. maja 1872, l. 4506 do §. 93 przepisu wykonawczego, urzędnik rewirowy utrzymywać ma książkę objazdów; w takowej zapisywać ma za każdą bytność w kopalni dzień zwiedzenia i uwagi swoje nad stanem ruchu jakoteż zarządzenia swoje co do zaradzenia wadliwościom, jeżeli takowe wydał.

§. 38.

Książka objazdów urzędnika rewirowego służy do tego, żeby tak w ogóle co do wszelkich inspekcji

i zwiedzań kopalni, odbytych przez urzędnika rewirowego lub urzędników jemu przydanych jak i co do zbadanych przy tych sposobnościach stosunków kopalni i szczególnych okoliczności istniały dokładne zapiski, któreby nawet w razie zmiany w osobie urzędnika rewirowego pozwalały oryentować się szybko i zabezpieczały ciągłość czynności urzędowych.

§. 39.

Książkę objazdów utrzymywać należy w taki sposób, żeby zawierała osobny poddział (poszył, arkusz, kartę) dla każdej kopalni, tym bowiem sposobem ułatwi się szybki przegląd wszystkich tej kopalni dotyczących się objazdów, dochodzeń, wydanych zarządzeń itp. Książkę objazdów opatrzyć należy skorowidzem, poszczególnie kopalnie a względnie poddziały z ich numerami podającym i ułatwiającym ich znalezienie; w razie potrzeby (np. dla większych kopalni) także poddziały powinny być opatrzone spisem rzeczy.

§. 40.

Do książki objazdów wnosić ma zapiski urzędnik rewirowy a względnie przydany mu urzędnik sam, zaraz po powrocie z czynności urzędowej zamiejscowej, na podstawie poczynionych notatek. Jeżeli na dotyczącej komisji (inspekyi) odkryto uchybienia, zanotować należy także to, co zarządzone pod względem uchylenia wad.

Zapiski w książce objazdów powinny być wolne od rozwlekłości, zbadane okoliczności i zebrane szczegóły podawać w nich należy zwięźle i treściwie; z dochodzeń, co do których spisano protokół, jakoteż z rozciąglejszych zarządzeń górniczo-policyjnych przytoczyć należy tylko to, co jest najistotniejsze, odsyłając zresztą do odnośnego aktu. Z zastrzeżeniem tej zwięźłości w sposobie przedstawiania rzeczy, książka objazdów urzędnika rewirowego zawierać powinna wszystkie szczegóły, potrzebne do oceny stanu kopalni pod względem górniczo-policyjnym i umożliwiające pogląd na odnośną czynność urzędnika rewirowego.

§. 41.

Urzednikowi rewirowemu wolno zresztą zaciągać do książki objazdów także inne zapiski na miejscu poczynione a dotyczące się stosunków magazynów, ruchu, produkcji, zbytu, komunikacji, ulepszeń w ruchu, jakoteż odnośne szkice itp. (porównaj §. 2 instrukcyi dla urzędnika rewirowego). Przynosić to będzie taką korzyść, że w książce objazdów będzie można znaleźć odrazu wszystkie szczegóły przez urzędnika rewirowego w kopalni

zbadane i zebrane, co wartość książki znacznie podniesie.

§. 42.

Urzednik rewirowy winien także ile możności wpływać na to, żeby w książkach rewizyjnych, które w poszczególnych kopalniach są utrzymywane (punkt *d*) przerzeczonego rozporządzenia dodatkowego Ministerstwa rolnictwa do §. 93go przepisu wykonawczego) zapisywano nie tylko zlecenia udzielone na najkrótszej drodze, lecz w ogóle wszystkie rozporządzenia i nakazy Władzy górniczej dotyczące się kopalni.

§. 43.

Ponieważ książki objazdów urzędnika rewirowego zawierać będą z natury rzeczy niejedno, co należy do tajemnic przemysłowych poszczególnych przedsiębiorstw, przeto uważać je należy za ścisłą tajemnicę urzędową i w żadnym razie nie wolno dozwalać stronom ich przeglądania.

F. Zdawanie sprawy.

§. 44.

Urzednicy rewirowi winni corocznie za pośrednictwem przełożonego starostwa górniczego składać Ministerstwu rolnictwa dokładne sprawozdania z czynności swoich stosownie do rozporządzenia niniejszego wykonywanych, z spostrzeżeń poczynionych przy zwiedzaniu przedsiębiorstw górniczych, jakoteż z zarządzeń w tej mierze wydanych.

§. 45.

Sprawozdania te zawierać mają także statystykę przygód nieszczęsnych, zestawioną w taki sam sposób jak w ogólnych sprawozdaniach administracyjnych; należy jednak omówić tu rzeczowo postrzeżenia szczególne, poczynione przy każdej z osobna godnej uwagi lub cięższej przygodzie, tudzież przy wykonanych w tym względzie dochodzeniach górniczo-policyjnych, jakoteż zarządzenia, jeżeli takowe wydano.

§. 46.

Sprawozdanie w poprzedzającym paragrafie przepisane, oddawać należy przełożonemu starostwu górniczemu najpóźniej aż do 31. maja tego roku, który nastąpi po roku czynności.

§. 47.

Sprawozdania te wygotowywać należy pod względem rzeczowym dokładnie, atoli bez wszelkich zbytecznych ozdób stylistycznych, bez rozwlekłych rozstrząsań i refleksyi, bacząc zawsze głównie na istotę rzeczy, którą przedstawiać należy treściwie i przeglądowno a zarazem jasno.

II. Służba inspekcyjna starostw górniczych.

§. 48.

Starostwo górnicze winno nieustannie czuwać nad tem, żeby urzędnicy rewirowi zachowywali ściśle prawidła dotyczące się zwiedzania kopalni a podane w części I. niniejszego rozporządzenia.

§. 49.

Starostwa górnicze winny nie tylko w takich przypadkach, gdy chodzi o ukaranie posiadaczy kopalni, nie stosujących się do zarządzeń Władzy górniczej (§. 10), wspierać jak najusilniej urzędnika rewirowego przez przyspieszenie postępowania urzędowego, lecz oraz, gdyby samo powzięło wiadomość o uchybieniach w zakresie policyi górniczej, polecić niezwłocznie urzędnikowi rewirowemu wykonanie odpowiedniej czynności urzędowej.

§. 50.

Starostwo górnicze ma co pewien czas przeglądać książkę objazdów urzędnika rewirowego dla poinformowania się o odbytych przez niego inspekcjach i odwiedzinach kopalni w ogólności, jakoteż o zbadanych przytem stosunkach kopalni i szczególnych okolicznościach a zarazem w celu kontrolowania urzędnika rewirowego pod względem sprawowania policyi górniczej.

§. 51.

Gdy starostwo górnicze wysyła delegata na inspekcję do urzędu górniczego rewirowego, tenże winien zawsze przejrzeć także książkę objazdów; nadto starostwo górnicze może wezwać urzędnika rewirowego, żeby mu nadsyłał książkę objazdów, w przypadku jednak tym zwrócić należy takową urzędowi górniczemu rewirowemu niezwłocznie po zrobieniu użytku.

§. 52.

Przy ocenianiu czynności górniczo-policyjnej urzędnika rewirowego przedstawionej w książce objazdów, winno starostwo górnicze z zasadniczem uwzględnianiem samodzielności i swobodnego sądu urzędnika rewirowego, działającego jako pierwsza instancja w sprawach górniczo-policyjnych, baczyć głównie na to, czy z zapisków i uwag w książce objazdów widać, że urzędnik rewirowy zwraca należyłą uwagę na wszystkie sprawy ważne pod względem górniczo-policyjnym, tudzież czy odbywa inspekcje gruntownie i w sposób celowi odpowiedni. Z porównania książek objazdów przez poszczególne urzędy górnicze rewirowe utrzymywanych, starostwo górnicze będzie też mogło wywnioskować, czy i w jakich przypadkach mogłoby być potrzebne lub

pożyteczne wydanie przepisów górniczo-policyjnych dla całego okręgu starostwa górniczego.

§. 53.

W każdym starostwie górniczem przeznaczyć należy jednego urzędnika Władzy górniczej przeważnie do zwiedzania kopalni celem wspierania i kontrolowania urzędnika rewirowego w zakresie działania rozstrzaskanym w części I. niniejszego rozporządzenia.

Czynność tę powierzyć należy urzędnikowi starostwa górniczego, który nie tylko posiada odpowiednie doświadczenie w służbie Władzy górniczej pierwszej instancji, lecz nadto jest także fizycznie ze wszech miar zdolnym do zwiedzania kopalni wszelkiego rodzaju; wybierając tego urzędnika, należy także mieć ile możności wzgląd na to, czy umie potrzebne języki.

§. 54.

Starosta górniczy winien czynności w mowie będące zdać na dotyczącego urzędnika po zasięgnięciu wprzód pozwolenia Ministra rolnictwa.

Gdyby Ministerstwo rolnictwa przeznaczyło dotyczącego urzędnika do innej służby, starosta górniczy winien niezwłocznie przedsięwziąć ustanowienie innego ukwalifikowanego urzędnika do sprawowania tej czynności; toż samo nastąpić ma, gdyby dotyczący urzędnik stracił zupełną zdolność fizyczną do odbywania rewizji w kopalniach.

§. 55.

Urzędnik Władzy górniczej, któremu dozór nad kopalniami jest poruczony, winien na inspekcjach, które mu starosta górniczy przepisze, trzymać się ściśle tych zasad, które ustanowione są w I. części niniejszego rozporządzenia dla inspekcji urzędnika rewirowego.

Tenże winien więc przy zwiedzaniu kopalni zwracać uwagę mianowicie na następujące punkta:

1. co do bezpieczeństwa w przedsiębiorstwie:

- a) jazda i wydobywanie na powierzchni i pod powierzchnią ziemi;
- b) stan poszczególnych stanowisk pracy a mianowicie w odbudowach;
- c) przewiew w kopalni i doprowadzanie do niej powietrza;
- d) bezpieczeństwo od pożarów w kopalni;
- e) pojawianie się wyziewów zapalnych i środków do zwalczania niebezpieczeństw z tego wynikających, przyczem w szczególności baczyć należy na powstawanie niebezpiecznego pyłu węglowego;
- f) postępowanie z środkami rozsadzającymi;

- g) bezpieczeństwo od wdzierania się wody lub kurzawki;
- h) ruch machin a względnie środki do ochrony osób tamże zatrudnionych;
- i) bezpieczeństwo w miejscach wyrobu i na hałdach tudzież w zakładach przygotowawczych, hutniczych i innych na powierzchni ziemi.

2. Co do zabezpieczenia własności na powierzchni ziemi od niebezpieczeństw z ruchu kopalni:

- a) ochrona budowli i zakładów na powierzchni ziemi (osad, kolei żelaznych, wodociągów, źródeł leczniczych itd.);
- b) zabezpieczenie zwalisk;
- c) poczynienie potrzebnych środków ostrożności w razie zaniechania kopalni.

3. Co do stosunków robotników:

- a) istnienie i należyte ogłoszenie porządku służbowego;
- b) zachowywanie istniejących przepisów pod względem książek robotniczych;
- c) utrzymywanie książki robotników;
- d) przestrzeganie ograniczeń ustawowych pod względem zatrudniania dzieci i młodocianych robotników tudzież niewiast;
- e) przestrzeganie długości szychty i ilości godzin pracy ustawą dozwolonych;
- f) zachowywanie przepisów o wypoczynku niedzielnym;
- g) obrachunek i wypłata zarobków;
- h) stosunki robotników pod względem mieszkania;
- i) stosunki bractwa górniczego.

§. 56.

W ogólności starosta górniczy winien urzędnika, któremu dozór jest poruczony, wysyłać przeważnie do takich kopalni, które z powodu wielkości ruchu lub z powodu niebezpiecznych stosunków wymagają większej bacności, albo w których stosunki robotników potrzebują osobliwszej pieczy. Nadto w razie zdarzeń szczególnych, jakoto: w razie wypadków niebezpiecznych w przedsiębiorstwie górniczem, którym przypisać należy większą doniosłość, w razie przygód nieszczęsnych większej rozciągłości lub szczególnego charakteru, w razie żalenia się robotników, zabierania się do bezrobocia itp. winien starosta górniczy wysyłać na miejsce owego funkcyjaryusza, ażeby się wywiedział dokładnie o stanie rzeczy i w razie potrzeby poczynił odpowiednie wnioski.

§. 57.

O niewłaściwościach dostrzeżonych na inspekcji w kopalniach winien funkcyjaryusz starostwa górniczego uwiadomić właściwy urząd górniczy rewirowy w celu wykonania odpowiedniej czynności urzędowej; gdyby zwłoka groziła niebezpieczeń-

stwem, wydać ma niezwłocznie imieniem urzędu górniczego rewirowego potrzebne zarządzenia, atoli jednocześnie uwiadomić ma urząd górniczy rewirowy o swoim zarządzeniu do dalszego załatwienia w toku instancyi.

§. 58.

Funkcyjaryusz starostwa górniczego winien spostrzeżenia swoje na inspekcjach poczynione, jakoteż zarządzenia swoje, gdyby je wydał, zapisywać w książce objazdów, którą w starostwie górniczem utrzymywać należy w podobny sposób jak w urzędach górniczych rewirowych. Starosta górniczy ma przez przeglądanie książki objazdów obznajmiać się ciągle z wynikami inspekcji i w razie potrzeby czynić stosowne kroki urzędowe.

§. 59.

Jeżeli funkcyjaryusz starostwa górniczego, na podstawie spostrzeżeń poczynionych na inspekcjach, uzna za stosowne przedstawić szczególne wnioski, starosta górniczy winien postarać się, żeby takowe niezwłocznie — według okoliczności z przyzwaniem biegłych — wzięto pod obradę gremialną i wydano uchwałę a następnie zarządzić bez zwłoki to, co będzie uznane za potrzebne.

§. 60.

Funkcyjaryusz starostwa górniczego winien corocznie składać staroście górniczemu sprawozdanie ze swoich czynności, które tenże, z dołączeniem sprawozdań, jakie stosownie do §§. 44 aż do 47 niniejszego rozporządzenia składać mają urzędnicy rewirowi, przysyłać ma Ministerstwu rolnictwa najpóźniej aż do 30. czerwca tego roku, który nastąpi po roku czynności. Do wygotowania tego sprawozdania stosują się zasady przepisane w §. 47 niniejszego rozporządzenia.

§. 61.

Postanowienia powyższe nie naruszają przepisów §§. 42 i 43 instrukcyi dla starostw górniczych, według których starosta górniczy obowiązany jest albo osobiście objeżdżać okrąg urzędowy starostwa górniczego albo wysyłać w tym celu urzędników starostwa, ażeby takowi posiadali ciągłą znajomość stosunków górniczych, zachodzących w poszczególnych okręgach. W takich podróżach służbowych, o ile nie chodzi o inne sprawy służbowe Władzy górniczej, mieć należy na względzie to samo, co funkcyjaryusz starostwa górniczego przeznaczony głównie do odbywania inspekcji. Przeto poczynione spostrzeżenia załatwiać należy w taki sam sposób i wyniki takich podróży służbowych zapisują się także w książce objazdów w starostwie górniczem utrzymywanej i starosta górniczy przedstawiając

Ministerstwu rolnictwa sprawozdania w §. 60ym wzmiankowane, winien w podobny sposób zdać sprawę także z takich podróży służbowych.

III. Postanowienie końcowe.

§. 62.

Rozporządzenie niniejsze nabywa mocy obowiązującej niezwłocznie i zajmuje miejsce „Instrukcyi dla Władz górniczych w przedmiocie sprawowania policyi górniczej, z jednoczesnem uwzględnieniem stosunków robotników w górnictwie“ wydanej rozporządzeniem Ministerstwa rolnictwa z dnia 27. maja 1892, l. 9095 i Władze górnicze winny dopóty, dopókiby dozór nad kopalniami nie został inaczej drogą ustawy urządzony, postępować według przepisów niniejszego rozporządzenia.

Ledebur r. w.

159.

Rozporządzenie Ministerstwa skarbu z dnia 21. października 1895,

którem zabrania się konsumpcyi innych gatunków soli prócz tych, które w ustawie są oznaczone.

W porozumieniu z królewsko węgierskiem Ministerstwem skarbu a odnośnie do §. 437go ustawy o cłach i monopoliach, zakaz wydany rozporządzeniem Ministerstwa skarbu z dnia 9. września 1879 (Dz. u. p. Nr. 124) co do sprzedaży innych gatunków soli, prócz tych, które w ustawie są oznaczone, rozszerza się na nieupoważnioną osobnem zezwoleniem

Ministerstwa skarbu konsumpcją innych gatunków soli, prócz tych, które w ogłoszonych taryfach sprzedaży soli są wymienione.

Biliński r. w.

160.

Rozporządzenie Ministerstwa sprawiedliwości z dnia 23. października 1895,

o zaprowadzeniu Sądu powiatowego w Floridsdorfie w Dolnej Austrii.

Na zasadzie §. 2go ustawy z dnia 11. czerwca 1868 (Dz. u. p. Nr. 59) zaprowadza się w okręgu Sądu obwodowego korneuburskiego Sąd powiatowy z siedzibą urzędową w Floridsdorfie dla gmin:

I. Floridsdorf, Gross - Jedlersdorf, Jedlesees, Stammersdorf i Strebersdorf Sądu delegowanego miejsko-powiatowego korneuburskiego,

II. Donaufeld, Leopoldau, Kagran, Stadlau, Breitenlee i Hirschstetten Sądu powiatowego grossenzersdorfskiego,

III. Aderklaa, Gerasdorf, Süßenbrunn i Deutsch-Wagram Sądu powiatowego wolkersdorfskiego.

Od dnia, w którym Sąd ten rozpocznie urzędowanie a który będzie później oznaczony i do wiadomości podany, gminy rzeczzone zostaną odłączone od okręgów dotychczasowych swoich Sądów powiatowych.

Gleispach r. w.